

Fehérvári Diáknapok – 2024

Médiakommunikáció
kategória

borító

A dolgozat címe:

Érdekvédelmi terület-Kritika

Szelényi Kata Karolina

Iskola:

Székesfehérvári Vasvári Pál Gimnázium

Felkészítő tanár:

2024
április
16-20.

Érdekvédelmi terület-Kritika

Az Érdekvédelmi terület, (eredeti címén: The Zone of Interest) háborús dráma rendezője Jonathan Glazer, brit filmrendező és forgatókönyvíró. 1965-ben született Londonban izraelita családba, akik a század elején Kelet-Európából érkeztek a Brit-szigetekre. Gyermekként a világ egyik legnagyobb zsidó általános iskolájába járt és pár hónapot Izraelben is tanult. Később egy művészeti iskolába ment, "mert a rajz volt... az egyetlen, amiben jó volt", majd az NTU-n (Nottingham Trent Egyetem) színháztervező szakon végzett, Glazer pályafutását színházi rendezőként, valamint filmes és televíziós előzetesek készítésével kezdte és 1993-ban három saját rövidfilmet írt és rendezett. A rendezőnek a negyedik, egyben legnagyobb jelentőséggel bíró filmje a Szexi dög (2000), a Születés (2004) és A bőr alatt (2013) után a 2023-as Érdekvédelmi terület, amelyben Martin Amis azonos című lenyűgöző holokauszt regényét viszik vászonra.

A film alaphelyzete, hogy az auschwitzi koncentrációs tábor parancsnoka (Rudolf Höß) feleségével (Hedwiggel) és öt gyermekükkel a tábor közvetlen szomszédságában él. A család egy kétszintes házban él, nagy kerttel, üvegházzal, pavilonnal és téglából épült pancsolómedencével a gyerekek számára. A ház édenkertje Hedwig büszkesége és öröme melyet maga alkotott virág-és zöldségágyásokkal, emellett Rudolf sokat van a gyermekeivel szabadidejében. Így éli a Höß család a maga idilli életét teljes tagadásban és a gyermekek előtti teljes tagadásban. Erre jó példa, hogy mikor a családfő emberi maradványokat vett észre a folyóban, melyben a családdal fürödtek, kiemeli gyermekeit a vízből, és kódolt levelet küld a tábor személyzetének, megbünteti őket gondatlanságukért. A rendező olyan filmet szeretett volna készíteni, mely a holokauszt elkövetőinek arcot ad és az eddigiekben kialakult „mitológiai gonosz” képet demisztifikálja. Ennek a holokausztfilmnek nincs szüksége csontváztestekre, a hullahegyekre, a tömegsírokra és a gázkamrák naturalisztikus bemutatására ahhoz, hogy a nézőben szorongó érzést váltson ki. Ez a mű feltételezi a tudást, amit a néző már magáénak tud a Schindler listájának, a Saul fiának vagy A csíkos pizsamás fiúnak köszönhetően. Az elharapott halálsikolyok, tompa lövések és a nyomasztó háttérzene együttese megteszi a kívánt hatást és abnormálissá alakítja a családi idilli életét.

Glazer és az operatőr több, mint 10 kamerát helyezett el a házban és a ház körül, amelyeket egyidejűleg működtetett anélkül, hogy a forgatáson lett volna stáb. A szerző és csapata egy konténerben helyezkedett el a háztól nem messze, míg az operatőr és stábja az alagsorban helyezkedett el, távol a színészekről. Minden felvétel 10 percig tart. A megközelítés lehetővé tette a színészek számára, hogy a forgatás során alaposan improvizáljanak és kísérletezzenek. A rendező-

operatőr páros a modern megjelenésre törekedtek, és nem akarták esztétizálni Auschwitzot. Ennek eredményeként csak praktikus és természetes megvilágítást használtak. Az éjszaka készült képsorokat, ahol nem volt elérhető természetes fény, a lengyel hadsereg által biztosított infravörös kamerával vették fel. Az alacsony felbontású hőképet az utómunka során mesterséges intelligencia segítségével növelték.

A film főszereplői az auschwitzi koncentrációs tábor hírhedt parancsnoka Rudolf Höß (Christian Friedel) és a lágerparancsnok neje, Hedwig (Sandra Hüller). Kezdetben egyik színész sem szeretne volna elvállalni a forgatást, Christiannak sosem volt álma egy náci tömeggyilkost játszani és a színésznő (akinek személye úgyszint nem volt mindegy a férfinek) is hasonlóan nyilatkozott: „Amikor mentem a castingra, ahol felfedték a témát, a karaktereket és a rendezőt, akkor ez egy nagyon nehéz választás volt, mert nem akartam résztvenni semmilyen náci mesében”. Miután Glazerrel leültek és részletesen átbeszélték a filmet hármasan, Hüller már másképp vélekedett a filmről. „Amikor találkoztam Jonathannal, rájöttem, hogy valójában nem is Höß-ékről szól a film” - mondta Hüller. „Sokkal inkább az emberekről, akik ignorálják a szörnyűségeket maguk körül. Ez egy olyan film, amin elbizonytalanodunk. És el is kell bizonytalanodnunk.” Az egykori német SS-alezredesre jobb karaktert nem is találhattak volna hiszen, ha a külső hasonlóság nem is lenne elsősorban szembetűnően pontos, akkor a távolságtartó közlésmódnak és a megfontolt gesztusoknak köszönhetően az ember agya a film végére összemossa ezt a remek színészt ezzel a nehéz karakterrel. Sandra Hüller színésznőről minden kritika feltűnően jó véleménnyel van, amihez én is csak csatlakozni tudok, hiszen annyira unszimpatikusan és antipatikusan formálja meg ezt a szereplőt, hogy a néző, még Rudolfnál is gonoszabbnak látja. Ez a nő csacsog, kacag, süt-főz, gyereket pesztrál, de a zsidó rabszolgát a semmiért, lendületből azzal fenýíti be, hogy szétszóratja hamvait a férjével a határban. Rutinos hullarablóként osztozik barátnőivel a hátramaradt fehérneműkön, ruhadarabokon, nercbundán, miközben kamasz fia fogakkal játszadozik. A családanya még akkor sem akar megválni a gázkamrák szomszédságában ültetett idilli kertjétől, amikor férjét áthelyezik.

Az operatőri munka érdekessége, hogy viszonylag kevés közelit látunk a főszereplőkről, különösen Hößről, akinek szinte soha nem látható az arca, az idétlen frizurája miatt végképp nehéz leolvasni érzelmeit az arcáról. Sokkal jellemzőbb rá, hogy hol kihúzza magát, hol alázatosan lehajtja a fejét, egy hatalmas lovon lovagol, vagy éppen fekszik valahol. Hedwiget sem annyira az arca, inkább a mozgása, a mozdulatai és a slampos viseletei jellemzik, hiszen családanya, hiszen sok mindent saját kezűleg csinál a kertben, hiszen ő itt olyan védetségben érzi magát, hogy akár slampos is lehet.

Az operatőri munkával ellentétes atmoszférát varázsol a hangmunka, mely a néző bőre alá hatol. Mica Levi földöntúli ijesztő zenéjét komponált a teljes filmhez, de ezt alig halljuk, mert Jonathan Glazer szinte az egészet kivágatta, hogy még hatásosabb legyen. A forgatás megkezdése előtt egy évet töltött egy hangtár felépítésével, amely magában foglalta a gyártógépek, krematóriumok, kemencék, csizmák hangjait, időszakai pontosságú lövöldözéseket és emberi fájdalom hangjait. Ezt csupán a legmeghatározóbb jeleneteknél hangzik fel egy-egy téma, és az így tud hazáig kísér minket. Emiatt a húzás miatt lesz ez a film egy elegáns, kimért művészi igényességgel tálalt világháborús pszichológia horror. Ahogy a műfaj legjobbjai, ez is úgy nyomaszt, hogy közben semmi félelmeteset nem mutat. A háttérben hallható az emberek sikoltozása, a lövések és a kutyák, ám mindez csupán a falakon túlról szűrődik át az édenkertbe, a krematórium és a vonat füstjével karöltve.

Érdekesség, hogy a filmben megjelenik a haláltábor a mai „múzeumi” formájában, ahogy a napjainkban ott dolgozók takarítják azt. Ennek jelentőségéről a rendező az Oscar-gálán beszélt, miután az Érdekvédelmi terület elnyerte a legjobb idegen nyelvű filmnek járó díjat.

A filmet azoknak ajánlom, akik jártasak a holokauszt témakörében média, irodalom és történelmi szempontból is, hiszen előzetes tudást igényel a történet olvasottsága és a nézőnek összehasonlítási alapra van szüksége, hogy értékelni tudja ezt a művet. A film finoman, mégis mélyen érzékelteti a modern történelem egyik legnagyobb tragédiáját és teljesen fogyasztható 14 éves kortól. Érdeemes megnézni, akkor is ha a többi, ebben a témában készült filmet nem tudta végignézni és számodra nehezen nézhető volt, ám a téma nem taszít.

Az én személyes véleményem szerint, ez volt a legjobb holokausztfilm, amit valaha láttam. A rendezőtől a bőr alatt és Hüllertől a zuhanás anatómiája is nagy hatással volt rám, ám ez felülmúlta mindkettőt. Olyan mély benyomást tett rám ez a mű, hogy még napokig ezen rágódtam. Az operatőri munka és a hangtechnika ellentétes összhangja teljesen felülírja a történetet és a néző második, vagy akár első „megnézésre” már teljesen a fülére és a szemére hagyatkozik, hiszen a mű egyedisége ebben rejlik.